Наставно-научном већу

Филолошког факултета Универзитета у Београду

3. децембар 2020.

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Орган који је именовао Комисију:

На основу члана 127 Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду и члана 40 Закона о високом образовању, Наставно-научно веће Филолошког факултета на седници одржаној 26. јуна 2020. године образовало је Комисију за одобрење теме за израду докторске дисертације коју је Марија Мариновић, мастер, пријавила под насловом: *Језичка анксиозност приликом говорне продукције немачког језика и пратећи невербални сигнали*.

2. Састав Комисије:

1. др Наталија Панић Церовски, ванредни професор, ужа научна област Општа лингвистика, Филолошки факултет Универзитета у Београду;

2. др Бранислав Ивановић, ванредни професор, ужа научна област Германистика, Филолошки факултет Универзитета у Београду;

3. др Јелена Костић Томовић, редовни професор, ужа научна област Германистика, Филолошки факултет Универзитета у Београду;

4. др Маја Савић, доцент, ужа научна област Педагошка психологија, Филолошки факултет Универзитета у Београду;

5. др Маја Ивановић, доцент, ужа научна област Општа лингвистика, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду.

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Марија Мариновић је рођена 19. августа 1987. године у Цетињу. Основне студије је завршила на Филолошком факултету у Београду 2010. године, студијску групу Немачки језик и књижевност, где је затим уписала мастер студије, и одбранила мастер рад „Афективни аспекти у настави страног језика – језичка анксиозност“ 2013. године.

Кандидаткиња је у биографији навела да је од 2010. до јануара 2017. године радила у аустријском осигуравајућем друштву са представништвом у Београду као асистент управе и преводилац за немачки и енглески језик. Од фебруара 2017. је запослена у данској компанији у Београду у којој води сектор за онлајн маркетинг и бави се превођењем и писањем текстова на немачком језику, наводи се у биографији кандидата. Поред тога, у биографији је наведено да је две године била предавач у Центру за наставу страних језика Коларчеве задужбине, као и да је стални преводилац за немачки језик за агенцију „Полиглота“.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Мариновић, М. (2017). Анксиозност код ученика приликом слушања страног језика. *Савремена проучавања језика и књижевности: зборник радова са VIII научног скупа младих филолога Србије*. стр. 185-192. ISBN - 978-86-80796-05-5; COBISS.SR-ID - 231707404
https://plus.sr.cobiss.net/opac7/bib/515497646
https://plus.sr.cobiss.net/opac7/bib/COBIB/231707404

Мариновић, Марија. (2014). *Граматика немачког језика*, приручник. Београд: Leo commerce, 95 стр; ISBN - 978-86-7950-276-6; COBISS.SR-ID – 202756620
https://plus.sr.cobiss.net/opac7/bib/202756620

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидаткиње, Комисија сматра да **Марија Мариновић, мастер, испуњава потребне услове за израду докторске дисертације**.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

За ментора је предложена **др Наталија Панић Церовски**, ванредни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду, Катедра за Општу лингвистику (ужа научна област: Општа лингвистика; година избора у звање: 2018).

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација:

1. Панић Церовски, Н. (2017). *Вербална и невербална комуникација.* Филолошки факултет – Универзитет у Београду, ISBN 978-86-6153-378-5

2. Polovina, V. i Panić, N. (2008). Aspects of teaching prosody at different levels of teaching. *Primenjena lingvistika*, 9, 339-344. ISSN 1451-7124; COBISS.SR-ID 110835980; УДК 81'33

3. Polovina, V. i Panić, Cerovski N. (2013). Prozodijska obeležja u javnom i neformalnom razgovoru. *Језици и културе у времену и простору 1* (ур. Снежана Гудурић), Филозофски факултет у Новом Саду, 441-450. ISBN: 9788660651527

4. Панић Церовски, Н. и Ковачевић, Б. (2014). Вербално и невербално представљање других у медијима. *Србија између истока и запада. Језици Балкана у компаративном и интердисциплинарном контексту (књ. 4)* (ур. проф. др Александра Вранеш и проф. др Љиљана Марковић), 267-283. ISBN 978-86-6153-210-8; COBISS.SR-ID 209881868; UDK 316.772:159.9

5. Панић Церовски, Н. (2013). Цитирање у формалном и неформалном дискурсу. *Културе у дијалогу. Филологија и интеркултуралност (Књ. 1).* (ур. Александра Вранеш, Љиљана Марковић), 177-196. ISBN 987-86-6153-150-7; COBISS.SR-ID 201293836; UDK 811.163.41’36

6. Половина, В., Панић Церовски Н. (2015). Лексика невербалне комуникације. *Језици и културе у времену и простору IV /2* (ур. Снежана Гудурић), Филозофски факултет у Новом Саду, 315-324. ISBN 978-86-6065-330-9

7. Polovina, V. i Panić, N. (2011). Suprasegmentna obeležja u diskursu TV debata. *Obdobja, 30. Meddiscipilnarnost v slovenistiki* (ur. Simona Kranjc), Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za slovenistiko, Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik, Ljubljana, 383-389. ISBN 978-961-237-461-7; UDK 316.776:81’342.9’42

8. Панић Церовски, Н. (2012). Пратећи невербални елементи у разговорном дискурсу у српским јавним медијима. *Зборник Матице српске за славистику, 82,* 121-140. ISSN 0352-5007; COBISS.SR-ID 4152578; УДК 811.163.41’42

9. Panić Cerovski, N. (2012). Prozodijski i paralingvistički markeri citiranja u razgovornom jeziku. *Anali Filološkog fakulteta, 24,* Filološki fakultet, Beograd, 141-154. ISSN 0522-8468; УДК 81:801.6

10. Polovina, V. i Panić, N. (2010). Problemi lingvističke klasifikacije neverbalnih elemenata u komunikaciji. *Anali Filološkog fakulteta, 22*, Filološki fakultet, Beograd, 215-231. ISSN 0522-8468; COBISS.SR-ID 16394242; УДК 81'221

Комисија сматра да др Наталија Панић Церовски испуњава услове за ментора ове докторске дисертације, за области *општа лингвистика*, *невербална комуникација*.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

ОЦЕНА:

1. формулације назива тезе (наслова)

Комисија закључује да је радни наслов тезе „Језичка анксиозност приликом говорне продукције немачког језика и пратећи невербални сигнали“ прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. предмета (проблема) истраживања

Учење страног језика представља изазов за многе, а велики број истраживања на тему усвајања страног језика се управо бави овим проблемом и покушава да одговори на питање зашто неким ученицима то боље иде у односу на остале. Како би се дошло до адекватног одговора, велики број научника је у својим радовима, поред културолошких и мотивационих фактора почео да поклања пажњу емоцијама. Ова дисертација ће се бавити језичком анксиозношћу и њеним утицајем на усвајање немачког језика као страног са посебним освртом на анксиозност која се јавља приликом говорења на немачком језику или гласног читања текста на немачком језику. Иако се анксиозност може приметити како код учења страног језика тако и код других школских предмета, истраживања наглашавају да постоје посебне карактеристике формалног учења страног језика које имају потенцијал да изазову анксиозност код ученика који у другим предметима то не би доживели. Истраживања везана за језичку анксиозност током седамдесетих година су била неодређена и давала су различите резултате. Тек у осамдесетим годинама XX века могао се приметити видан напредак и управо у том периоду је једно истраживање (Хорвиц, Хорвиц и Коуп, 1986) дошло до закључка да језичку анксиозност треба посматрати одвојено од осталих врста анксиозности.

У овом истраживању посебна пажња биће усмерена на невербалне елементе комуникације присутне код ученика у ситуацији када на часу говоре на немачком језику, и на њихов

однос према вербалном делу поруке, с обзиром на то да елементи овог нивоа комуникације у различитим видовима могу представљати манифестације анксиозности.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у областима дисертације.

Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидат Марија Мариновић предложила је библиографију од 63 библиографске јединице релевантне за ово истраживање:

1. Albert, R. & Haber, R.N. (1960). Anxiety in academic achievement situations. *Journal of Abnormal and Social Psychology, 61*, 207-2015.
2. Allport, G. W. (1937). *Personality: A pyschological interpretation*. New York, NY: Holt Press.
3. Bacon, S. (1989). Listening for real in the secondlanguage classroom. *Foreign Language Annals, 22*, 543–551.
4. Bailey, K. (1983). Competitiveness and anxiety in adult second language leaning: Looking at and through the diary studies. U Seliger, H. & Long, M. (eds.) (1983). *Classroom-oriented research in second language acquisition*. Rowley: Mass Newbury House.
5. Brown, H. D. (1973). Affective variables in second language acquisition. *Language Learning, 23*, 231-244.
6. Chang, J. I. (1997). Contexts of adolescent worries: Impacts of ethnicity, gender, family structure, and socioeconomic status. *Paper presented at the annual meeting of NCFR Fatherhood and Motherhood in a Diverse and Changing World*, Arlington, VA.
7. Chastain, K. (1975), Affective and Ability Factors in Second-Language Acquisition. *Language Learning, 25*, 153–161.
8. Hecht, M.L. & DeVito, J.A. (1990). Perspectives on nonverbal communication: The how, what and why of nonverbal communication. U DeVito, J.A. & Hecht, M.L. (Eds.) *The nonverbal communication reader* (str. 3-17). Prospect Heights, IL: Waveland Press.
9. Durbaba, O. (2011). *Teorija i praksa učenja i nastave stranih jezika*. Zavod za udžbenike
10. Gregersen, T.S. (2005). Nonverbal Cues: Clues to the Detection of Foreign Language Anxiety. *Foreign Language Annals, 38*(3), 388-400.
11. Gregersen, T.S. (2007). Language learning beyond words: Incorporating body language into classroom activities. *Reflections on English Language Teaching, 6* (1), 51-64.
12. Mihaljević Djigunović, J. (2002). *Strah od stranog jezika*. Zagreb: Naklada Ljevak.
13. Akbar, A. J. B., Roohani, A. & Hasanimanesh, A. A. (2015), The Impact of Extroversion and Introversion Personality Types on EFL Learners' Writing Ability. *Theory and Practice in Language Studies, 5* (1), 212-218.
14. Bayne, R. (1995). *The Myers-Briggs Type Indicator: A Critical Review and Practical Guide*. Nelson Thornes Ltd; New Ed edition.

15. Brown, H. D. (2000). *Principles of Language Learning and Teaching, 4th ed*. San Francisco State University, Addison Wesley Longman, Inc.
16. Horwitz, E.K., Horwitz, M.B., & Cope, J. A. (1986). Foreign language classroom anxiety. *The Modern Language Journal, 70*(2), 125-132.
17. Horwitz, E. K. (2000). Horwitz comments: It Ain‟t over „til it‟s over: on foreign language anxiety, first language deficits, and the confounding of variables. *Modern Language Journal, 84*(2), 256-259.
18. Schlenker, B. R., & Leary, M. R. (1985). Social anxiety and communication about the self. *Journal of Language and Social Psychology, 4*, 171-192.
19. Cohen, Y., & Norst, M. J. (1989). Fear, dependence and loss of self-esteem: Affective barriers in second language learning among adults. *RELC Journal, 20*, 61-77.
20. Cassady, J. C. (Ed.). (2010). *Anxiety in schools: The causes, consequences, and solutions for academic anxieties*. New York: Peter Lang.
21. Sharp, D. (1987). *Personality Types: Jung's Model of Typology*. Toronto, Canada: Inner City Books.
22. Daly, J. A., Kreiser, P. O., & Rogharr, L. A. (1994). Question-asking comfort: Explorations of the demography of communication in the eighth-grade classroom. *Communication Education, 43*, 27-41.
23. Endler, N. S. (1980). Person-situation interaction and anxiety. In I. L. Kutash (Ed.), *Handbook on stress and anxiety*. San Francisco, California: Jossey- Bass.
24. Eysenck, S., & Chan, J. (1982). A comparative study of personality in adults and children: Hong Kong vs. England. *Personality and Individual Differences 3*, 153–160.
25. Eysenck, M. W. (1979). Anxiety, learning and memory: A reconceptualization. *Journal of Research in Personality, 13*, 363-385.
26. Funder, D. C. (2007). *The personality puzzle*. NY: Norton.
27. Felson, R. B., & Trudeau, L. (1991). Gender differences in mathematics performance. *Social Psychology Quarterly, 54* (2), 113-126.
28. Tóth, Z. (2011). Foreign language anxiety and advanced EFL learners: an interview study. *Pázmány Péter Catholic University, Piliscsaba, WoPaLP, Vol. 5*, 39-57.
29. Rost, M. (2011). *Teaching and researching listening (2nd ed.)*. Harlow, England: Pearson Education.
30. Brunfaut, T., Révész, A., (2015). The Role of Task and Listener Characteristics in Second Language Listening. *TESOL Quarterly, 49*(1), 141–168.
31. Kim, J. H. (2000). *Foreign language listening anxiety: A study of Korean students learning English*. Unpublished doctoral dissertation. Austin: University of Texas.
32. Kostić-Bobanović, M. (2004). *Učinak poučavanja strategija učenja na razvijanje vještine govora u učenju engleskoga kao poslovnoga stranog jezika*. Neobjavljena doktorska disertacija, Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Zagreb.
33. Knapp, M., Hall, J., & Horgan, T. (2013). *Nonverbal communication in human interaction (8th ed.)*. Boston, MA: Wadsworth, Cengage Learning.

34. Nerlicki, K. (2011). Foreign Language Speaking Anxiety from the Perspective of Polish Students of German Studies. In: *Speaking and Instructed Foreign Language Acquisition*, Pawlak, M., E.W. Klimczak and J. Majer (Eds.) Multilingual Matters, Bristol, England, 183-199.
35. MacIntyre, P.D., Gardner, R.C. (1991). Investigation language class anxiety using the focused essay technique. *The Modern Language Journal 75* (3), 296-304.
36. MacIntyre, P.D., Gardner, R.C. (1991). Methods and Results in the Study of Anxiety and Language Learning: A Review of the Literature. *Language Learning 41*(1), 85-117.
37. MacIntyre, P.D., Gardner, R.C. (1994b). The subtle effects of language anxiety on cognitive processing in the second language. *Language Learning, 44*, 283-305.
38. MacIntyre, P.D. (1995). How Does Anxiety Affect Second Language Learning? A Reply to Sparks and Ganschow. *The Modern Language Journal, 79* (1), 90-99.
39. Melanlioglu, D. (2013). Impacts of authentic listening tasks upon listening anxiety and listening comprehension. *Educational Research and Reviews 8* (14), 1177-1185.
40. Mischel, W., & Peake, P. K. (1982). Beyond déjà vu in the search for cross-situational consistency. *Psychological Review, 89*, 730-755.
41. Tobias, S. (1986). Anxiety and cognitive processing of instruction. In Schwarzer, R. (Ed.), *Self related cognition in anxiety and motivation* (str. 35–54). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
42. Pappamihiel, N. E. (2001). Moving from the ESL classroom into the mainstream: an investigation of English language anxiety in Mexican girls. *Bilingual Research Journal, 25* (1-2), 31-38.
43. Pappamihiel, N. E. (2002). English as a second language students and English language anxiety: issues in the mainstream classroom. *Research in the Teaching of English, 36*, 327-356.
44. Philips, E. (1992). The effects of language anxiety on students' oral test performance and attitudes. *Modern Language Journal, 76*, 14-76.
45. Postovsky, V. (1974). Effect of delay in oral practice at the beginning of second language learning. *The Modern Language Journal 58*, 229-239.
46. Price, M. L. (1991). The subjective experience of foreign language anxiety: Interviews with highly anxious students. In E. K. Horwitz & D. J. Young (eds.), Language anxiety: From theory and research to classroom implications, Englewood Cliffs, NJ: Prentice–Hall, 101–108.
47. Oxford, R. (1990). *Language learning strategies: What every teacher should know*. Boston, MA: Heinle & Heinle.
48. Oxford, R. (1999). Anxiety and the Language Learner: New Insights. In J. Arnold (Ed.), Affect in Language Learning (pp. 58-67). Cambridge, UK: Cambridge University Press.
49. Saito, Y., & Samimy, K. K. (1996). Foreign language anxiety and language performance: A study of learner anxiety in beginning, intermediate, and advanced-level college students of Japanese. *Foreign Language Annals, 29* (2), 239-249.

50. Scovel, T. (1978). The effect of affect on foreign language learning: A review of the anxiety research. *Language Learning, 28* (1), 129-142.
51. Spielberger, C. D. (1983). *Manual for the State-Trait Anxiety Inventory (Form Y)*. Palo Alto, California: Consulting Psychologists Press.
52. Stajn, M. (2007). *Jungova mapa duše: Uvod*. Beograd: Laguna.
53. Sparks, R. L., Ganschow, L. & Javorsky, J. (2000). Foreign Language Learning Difficulties: An Historical Perspective. *Journal of Learning Disabilities 31*(3), 248-258.
54. Svendsen, L. (2008). *A Philosophy of Fear*. Reaktion Books.
55. Zhang, X. (2013). Foreign language listening anxiety and listening performance: Conceptualizations and causal relationships. *System, 41*(1), 164-177.
56. Young, D. J. (1991). Creating a Low-Anxiety Classroom Environment: What Does Language Anxiety Research Suggest? *The Modern Language Journal 75*(4), 426-439.
57. Vogely, A. J. (1998). Listening comprehension anxiety: Students' reported sources and solutions. *Foreign Language Annals, 31*(1), 67-80.
58. Young, D. J. (1990). An Investigation of Students' perspectives on anxiety and speaking. *Foreign Language Annals, 23*(6), 539- 553.
59. Young, D. J. (2008). Language Anxiety from the Foreign Language Specialist's Perspective: Interviews with Krashen, Omaggio Hadley, Terrell and Rardin. *Foreign Language Annals 25*(2), 157-172.
60. Saito, Y., Horwitz, E. K. & Garza, T. J. (1999). Foreign Language Reading Anxiety. *The Modern Language Journal, 83*(2), 202-218.
61. Williams, K. (1991). Anxiety and formal second/foreign language learning. *RELC Journal, 22*(2), 19-28.
62. Woodrow, L. (2006). Anxiety and Speaking English as a Second Language. *RELC Journal 37*(3), 308-328.
63. Wilson, J.T.S. (2007). Anxiety in learning English as a foreign language: Its associations with student variables, with overall proficiency, and with performance on an oral test. Thesis Doctoral. Universidad de Granada.

Циљеви истраживања и хипотезе:

Кандидаткиња поставља следеће циљеве истраживања:

1. Утврдити ниво језичке анксиозности који је присутан код ученика на часовима немачког језика

2. Утврдити у којој мери је присутна језичка анксиозност приликом гласног читања и говорења на немачком језику

3. Утврдити у којој мери је језичка анксиозност повезана са пратећим невербалним сигналима код ученика немачког језика

4. Утврдити на које начине се на невербалном плану испољавају различити степени анксиозности код ученика

5. Предложити стратегије које треба да примене професори и ученици у циљу смањивања језичке анксиозности приликом говорења на немачком језику.

Хипотезе

Кандидаткиња базира истраживање на хипотези да језичка анксиозност приликом слушања, писања, говора и читања код ученика нематерњег језика представља природну појаву која је последица различитих фактора као што су индивидуални фактори личности, емотивно стање, узраст и други, као и да развијање адекватних посебних стратегија смањивања и ублажавања утицаја ових фактора на усвајање страног језика може у великој мери помоћи наставницима да унапреде развој личности ученика, као и да им омогући неометано усвајање другог језика, у овом случају, немачког језика.

План рада и методе истраживања:

Предвиђено је да се истраживање састоји од теоријског и практичног дела и кандидаткиња је предложила да дисертација има (оквирно) следећу структуру:

1. Увод

1.1. Предмет истраживања

1.2. Циљеви и задаци истраживања

2. Методологија

2.1. Опис корпуса

3. Емоције у настави страног језика

3.1. Емоције – уводна разматрања

3.2. Страх

3.3. Однос емоције и когниције у настави страног језика

4. Језичка анксиозност

4.1. Осврт на одређење појма *језичке анксиозности*

4.2. Врсте језичке анксиозности

4.2.1. Анксиозност приликом причања на страном језику

4.2.2. Анксиозност приликом слушања страног језика

4.2.3. Анксиозност приликом читања страног језика

4.2.4. Анксиозност приликом писања страног језика

5. Методе избегавања језичке анксиозности

6. Варијабле које се односе на учење страног језика

7. Невербална комуникација у настави страног језика

7.1. Невербални елементи као показатељи језичке анксиозности

8. Закључак

9. Литература

Истраживање Језичка анксиозност приликом говорне продукције немачког језика и пратећи невербални сигнали у првој фази израде подразумеваће изучавање великог броја студија који се баве тематиком усвајања другог језика, језичке анксиозности, као и невербалним елементима комуникације. Друга фаза рада предвиђена је за емпиријски део истраживања, где ће се сачинити корпус видео снимака ученика на часу немачког у ситуацији када говоре на немачком језику (гласно читање и говорење) и спровести анкета код ученика, а затим транскрибовати и анотирати прикупљени видео материјал, након чега ће се приступити квалитативној и квантитативној анализи прикупљеног материјала и њиховој интерпретацији. Нарочита пажња у анализи биће посвећена невербалним елементима комуникације, као што су фацијална експресија, правац усмерености погледа, положај главе, рамена и покрети тела, њиховом међусобном односу и односу са изговореним, као и функцијама које могу имати (нпр. ауто-адаптори, алтер-адаптори, регулатори, илустратори, емоционалне експресије).

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ И КАНДИДАТА

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је кандидат **мастер Марија Мариновић** подобна за израду докторске дисертације.
На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области Усвајање другог језика, Психолингвистика, Методика наставе, Невербална комуникација.
На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је ванредни професор др Наталија Панић Церовски подобна за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидата **мастера Марије Мариновић** и предложене теме докторске дисертације **„Језичка**

анксиозност приликом говорне продукције немачког језика и пратећи невербални сигнали“, а да се за ментора именује др Наталија Панић Церовски, ванредни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

_____

др Наталија Панић Церовски, ван.проф.

_____

др Бранислав Ивановић, ван. проф.

_____

др Јелена Костић Томовић, ред. проф.

_____

др Маја Савић, доцент

_____

др Маја Ивановић, доцент